

ANALÝZA ROZHOVORU

Kontext rozhovoru

Rozhovor s komunikačným partnerom (Liborom) sa mi nepodarilo viesť v súlade so zvolenými výskumnými otázkami. To bolo z časti spôsobené špecifickou situáciou, v ktorej sa nachádzal. Spadal síce do nami vybranej skupiny dlhodobo nezamestnaných, išlo však o človeka, ktorý viac rokov žil ako bezdomovec a v čase konania rozhovoru prechádzal zásadnou zmenou spôsobu života. Keď som sa s ním rozprávala, mal už nájdenú prácu, do ktorej na druhý deň nastupoval a sám svoju situáciu popisoval ako fázu „rozjazdu“. Preto boli niektoré pôvodne naplánované otázky zamerané na popis situácie a stratégie dlhodobo nezamestnaného v rozhovore ťažko použiteľné. K svojmu ešte nedávnomu životu bezdomovca sa vyjadroval s odstupom a bral ho ako minulosť, nemal záujem s nami tuto skúsenosť podrobne zdieľať (veľkú úlohu pritom zohrala moja neobratnosť pri usmerňovaní rozhovoru). Hoci rozprával o tom, ako sa „na ulicu“ dostal, hlavnou témou pre komunikačného partnera bol skôr popis jeho súčasnej snahy o zmenu. Preto tento dynamický prvok zmeny bude aj hlavnou osou mojej analýzy organizovanej ako odpovede na položené výskumné otázky. V nej sa pokúsím ukázať, akým spôsobom komunikačný partner svoj príbeh o tom, ako sa stal nezamestnaným a bezdomovcom konfrontoval s jeho súčasnou situáciou, v kontexte ktorej svoj život retrospektívne vníma a vysvetľuje.

Ako sa do situácie dostal?

Otázka sa vzťahuje k tomu, ako sa dostal do situácie nezamestnanosti a života na ulici. Pokúsím sa teda stručne zhrnúť Liborovu pracovnú históriu.

Z prvej práce po absolvovaní železničného učilišťa ho vďaka reštrukturalizácii podniku vyhodili, to ho však nemrzelo: „*No ale já jsem to tenkrát nějak neřešil, mně to stejně tak nějak moc nebavilo ten elektrikář, já jsem to dělal víceméně kvůli tátovi. A stejně mi tu elektriků znechutil natolik, že bych to dneska jako bych to nedělal ani kdyby mně do toho tahali párem volů.*“

O nasledujúcu prácu v pivovare, kde sa mu páčilo a mal tam v úmysle urobiť si kurz na vysokozdvížnom vozíku, prišiel vďaka neospravedlnenej absencii. Namiesto práce išiel piť s kamarátmi, pričom v predstihu zavolať do práce, že nepríde, ale jeho odkaz neodovzdali majstroví. Dôvod straty práce vníma nejednoznačne, vinu pripisuje sebe, smole aj vzťahu s majstrom: „*... ale tam to byla směla. A byla to moje chyba.*“ Na otázku či mu tam nedali šancu odpovedá: „*... nevím proč. Tam byl takovej mladěj mistr a já nevím jako jestli jsem si.. jako mně nevadil, ale já jsem asi vadil jemu (smiech). Jsem byl takový docela sebevědoměj a to ho asi hrozně točilo. Ale to už, to už je teď jedno.*“

Potom robil krátky čas žeriavníka, čo ho tiež bavilo, hlavne kvôli tomu, že po zaučení išlo o viac-menej samostatnú prácu. Nevydržal tam však dlho, z jeho rozprávania je jasné, že vlastnou vinou: „*Ale opět zase, bratranec se ženil a já jsem si řekl o volno, jako jo, ale nedostal jsem ho. No ale tak to kamaráde, já na vás prdím, že jo, no. Prostě idiotský řešení no. Takže opět jsem dostal výpověď.*“

Práca v potravinárskom závode tiež nevydržala dlho, pretože sa dostal do dlhov, pred ktorými utiekol do iného mesta. Tam robil čašníka, pričom dôvody, prečo sa dostal do problémov, popisuje dosť nejasne: „*... našel jsem si holku, fungovalo to, byla to dobrá práce, perfektní, no ale opět, že jo mně nestačila jenom práce za pár tisíc, že jo, já jsem chtěl normálně kasírtašku, že jo, na zadku, no a jedna holka mi nestačila. Takže opět...*“

O prácu znova prišiel a „*pak už to bylo, těch zaměstnání, se tak nějak jako hodně střídali a už tam bylo hodně lži a do toho ještě začal fungovat chlast a to je vpravdě sebedestruktivní kombinace.*“

Takže ve finále to dopadlo tak, že prostě jsem postrácel doklady a takový ty důležitý věci jako zápočtový list...“

Síce ešte „vytiahol“ občas nejaké peniaze od mamy, ale ako vraví: „No a ve finále prostě už bez těch dokladů, že jo, když už jsem pak neměl ani ten potravinářský průkaz, nic, tak to už byl pak problém i sehnat práci, že jo.“

Po strate dokladov sa teda živil krátkymi brigádami na čierno po krčmách, v ktorých ho poznali a „pak už to byla ta spirála dolu“. Nehľadal si už žiadne zamestnanie, stopoval z mesta do mesta a pýtal si peniaze od cudzích ľudí pod zámienku rôznych vymyslených príbehov: „No a nakonec to dopadlo tak, že ani tohleto už jsem nedělal a prostě jezdil jsem stopem a vymýšlel jsem si takový ty báchorky, jak jsem boural a někde mě někdo okrad, jo.. a lidi byli strašně hodní a dávali“.

Ako situáciu vníma?

Tato otázka sa v Liborovom prípade vzťahuje k dvom etapám života, ktoré jasne odlišuje radikálnou zmenou. Súčasná situácia je pre neho uhlom pohľadu, z ktorého reflektuje aj život na ulici.

Ako vnímal svoju postupnú „špirálu dolu“ je z časti zahrnuté už v predchádzajúcej otázke. V zásade hľadá príčiny v sebe, okrem toho sú hlavným faktorom, ku ktorému odkazuje ako k pôvodu svojho zlého rozjazdu problémy v rodine (aj vo forme bitiek ponižovania od otca).

Chýbal mu správny odrazový mostík v podobe rodinného zázemia, vyrastal skôr ako dieťa ulice. Sám to zhrňa nasledovne: „Jako já nemůžu říct, že bych byl třeba špatně hmotně zabezpečen, že bych neměl nějaký, že by mně nekupovaly hračky, že by mně nekupovali kolo, to ne, to já jsem všechno měl, jo. Ale prostě nebylo to tam.. nebylo to pravý ořechový prostě co.. co jsem chtěl, jo. Prostě když.. Já jsem spíš vyrůstal tady s bratrancama na tý Bratislavský. No a když člověk vyrůstá v téhle té čtvrti, kde jsou lidi ulice.. ta je mocná čarodějka taky, tak jako.. pak člověk začne být hodně divokej.. a z toho to pak se všechno odvíjí. No a když člověk nemá nikoho, kdo by mu řekl, hele tohle děláš špatně a vysvětlil to tomu mladýmu člověku, že jo, no prostě chce to z toho mladýho člověka vymlátit, tak jako.. stromek se má ohýbat dokud je mladej, to je sice pravda, ale nesmí se zlomit. A já jsem byl zlomenej.“

Zároveň sám seba popisuje ako tvrdohlavého, arogantného, robil otcovi naschvál (dal sa vyšetriť na psychiatrii, keď mu otec nadával do debilov)

Príčiny nezamestnanosti nevidí v tom, že by si nevedel nájsť prácu, problém bol, že v nej nedokázal vydržať, lebo sa podľa jeho slov usiloval o niečo, na čo nemal: „Já jsem spíš měl problém s tím, že jsem vždycky něco podělal, jo. Právě tím, že jsem si hrál na něco jinýho než jsem byl. Jo, že jsem se chtěl prst vecpat mezi někoho, kam jsem nepatřil. Na co jsem neměl. Tam byla chyba. Já jsem neměl problém sehnat práci, prostě mě vyhodili z jedné práce, když jsem z jedny práce odešel nebo mně z jedny práce vyhodili, tak jsem druhý den dělal, jo.“

Postupne však už rezignoval a nič nehľadal, začal si zarábať práve spomínaným stopom: *Ono to nikdy nebylo na nějaký.. na nějaký začátek, který by něco řešil, ale na to přežítí to bylo a já jsem byl hlavně už rezignovaný a nechtěl jsem nic dělat jinýho. Já jsem prostě řekl ne, já prostě už jsem přemýšlel, že to skoncuju, že normálně jako někde skočím do zdi (smiech), když to tak řeknu. A prostě přemýšlel jsem akorát jak – skočit do té zdi (smiech). Tak jako přemýšlel jsem, že skočím pod vlak, ale pak jsem se rozhodl, že to ne, protože bych za prvý tomu strojuvůdci způsobil trauma a pak ako ty lidi, proč ako by oni měli trpět za mně, to už trpělo dost lidí.“* Na tomto popise úvah o samovražda podľa môjho názoru práve vidno ten odstup retrospektívneho pohľadu. Hoci ide o vážnu tému, v ktorej popisuje svoje najzúfalejšie obdobie, Libor (hoci trochu nervóznym) smiechom vyjadruje, že sa ho tato situácia už tak netýka, zľahčuje ju.

Negativne prežívanie života na ulici sa úplne zmenilo po tom, ako sa dostal od neznámej ženy fotku Ježiša a článok o talianskom rehoľníkovi bratovi Eliášovi. Hoci predtým neveril v Boha, zapôsobil na neho takto: „Ale tohleto jsem nezahodil, to jsem si dokonce jako

opravdu niekoľikrát prejel, strašne mně to oslovilo a prostě to byl takový přival energie.. to se těžko vysvětluje když člověk nevěří v Boha. A já jsem v tu chvíli věděl, že v Boha věřím. A věděl jsem prostě, že takhle už to dál nejde... mně pomáhá Bůh a je to pravda, protože ten mně opravdu dal tu sílu, víra mně opravdu dala tu sílu tohleto řešit a dostat se z toho. “

Zásadne sa teda zmenil jeho životný postoj. Sám vraví, že radikálny zmenil spôsob života, jeho cieľom sa stalo žiť podľa viery v Boha, „*K tomu patrí cítiť zákon... Žít jako normální člověk. Chovat se jako normální člověk.*“ Na otázku ako to je nemá jasnú odpoveď, vymedzuje to relativne, vo vzťahu ku svojmu predchádzajúcemu životu: „*To je nedělat to, co jsem dělal doteď (smiech). To je všechno to špatný, co jsem dělal. To není cesta.*“

O stratégiách, ktoré na to použil bude reč vo zvláštnej kapitole, dôležité je v tomto kontexte zdôrazniť, že sa úplne obrátil jeho postoj – z predchádzajúcej rezignácii sa stal aktívny prístup, snaha o riešenie situácie, zmenu životného štýlu. Sila a snaha sú podľa Libora kľúčové, nimi je podmienená aj pomoc od inštitúcií sociálneho štátu:

„...jsem neměl ten správný rozjezd, no, já jsem to podělal hned z toho začátku. Pak mně to deset let, nebo dvanáct let trvalo než prostě jsem se dopracoval k takové nějaké síle a radikální změně, abych byl schopný to nějak řešit. ... Akorát, že člověk musí mít tu sílu tam jít. Nebo nesmí být ležerní, jako jsem býval dřív, prostě že jsem se na to vyprd.“

Pozitívny prístup čerpá z viery, z toho, že v porovnaní s minulosťou už to horšie nebude, dokonca vidí výhodu aj v tom, že si svoj pád na dno zapríčinil najmä sám: „*Jsou tam třeba okolo mně lidi, který se do toho dostali vlastně ne svoji vinou, že jo. A tam už je to horší, a oni to vnímají úplně jinak než já, protože já mám tu výhodu, že já jsem šel z toho úplnýho dna a ne.. vlastně nepoznal jsem nic lepšího (smiech).*“ Sám ma teda v rukách aj zmenu k lepšiemu.

Samozrejme sa v rozhovore prejavili aj isté obavy, na otázku o vízii do budúcnosti odpovedá opatrne: „*Hlavně nic nepodělat v té práci, to v prvé řadě. To za prvé, no. Ale pak prostě, zatím tohle.. tohle zatím nějak moc neřeším, jo. Protože to, z toho bych měl už moc velkou hlavu. Už tak z toho mám hlavu velkou (smiech) Protože tohle je opravdu hodně, jo. Ale v zásadě, chce to takovou nějakou, já nevím, ještě měsíc to bude takový asi hektický a pak teprv začnu uvažovat, co dál.*“

Cíti sa byť stigmatizovaný?

V Liborovom rozprávaní sa dalo vycítiť, že sa ešte do iste miery zaraďuje medzi stigmatizovanú skupinu bezdomovcov, svoj minulý život hodnotí negatívne, svoje správanie ako deviantné a odstup nedôveru rodiny ako zaslúženú: „*To je ta nedůvěra už je tam prostě, už jenom, když mně člověk vidí, tak a jéje, a pryč ode mně. (smiech) A já se nedivím, jako, je to pravda. Prostě, já jsem toho udělal prostě strašně moc špatnýho, to prostě.. kdo mne nezažil, tak neví, jo, tak nepochopí (smiech).*“

Nepriamo obava s vylúčenia a stigmatizácie mohla stáť aj v pozadí zatajovania jeho situácie a vymýšľania „báchoriek“ za účelom získania peňazí od cudzích ľudí. Aj jeden z dôvodov, prečo o pomoc štátu neuchádzal, odkazuje k obave zo stigmatizácie ľudí závislých na sociálnom pomoci: „*Já jsem byl strašně hrdej a říkám, jako já nepotřebuju někoho, nebudu nějaká socka, ne.*“

Pocit stigmatizácie bol však u neho opäť ovplyvnený vyššie popísanou zmenou. Pozitívne vnímanie svojej súčasnej situácie založenej na vlastnom rozhodnutí zmeniť spôsob života mu dovolilo do istej miery sa dištancovať sa od negatívnej stigmy bezdomovca. Keďže toto odsúdenie zo strany okolia retrospektívne prijímal ako vlastným minulým chovaním zaslúžené, v súčasnej dobe ho už do takej miery na seba nevzťahuje. Dokonca sa mu podarilo vyťažiť zo zmeny postoja iste sebavedomie, spočívajúce na ocenení sily a snahy, ktorú v sebe musel nájsť, aby riešil svoju situáciu. Toto ocenenie bolo nepochybne umožnené aj tým, že sa mu dostalo prejavov rešpektu aj z okolia: „*Spiš mi spousta lidí dává najevo takovou určitou úctu. Úctu, že jsem prostě se posunul z toho špatnýho do toho dobrýho. Že mám snahu.*“

Jeho minulé status tak zostáva poznačený nálepkou deviácie, rozdiel medzi spoločensky sankcionovanou definíciou dobrého a zlého správania zostáva zachovaný. Liborovo správanie je však prečítané ako snaha o integráciu, preto môže byť pozitívne sankcionované.

Okrem toho sa Libor v súčasnosti do istej miery stotožňuje s rolou klienta sociálnych služieb, odkázaného na pomoc sociálneho pracovníka, ktorý ho nemôže brať celkom ako rovnocenného partnera. To sa prejavilo v Liborovom prijatí zhodnotenia jeho osobnosti kurátorom: *Slovama pana... z toho sociálneho úradu... pokýval hlavou a ríká – Pán je bordelár, čo? (smiech)... velice výstižné. No takže to je, nesmí být člověk bordelář. “*

Z väčšej časti ale popisoval a oceňoval ústretové správanie, pomoc a pochopenie či už od úradníkov alebo napríklad ľudí kupujúcich NP. Ich nákup berie ako pomoc založenú na ocenení snahy predajcov uživiť sa „férovým“ spôsobom.

Cíti sa byť vylúčený zo sociálnych sietí? Z ktorých sietí je vylúčený?

Nedostatočné rodinne zázemie bolo spomenuté ako jeden z faktorov, ktorý ho dostal na ulicu. Po sporoch s otcom odišiel v sedemnástich z domova, následne stratil (vďaka klamstvám v snahe sa im vyrovnáť) aj partu kamarátov (pankáčov) a ako hovorí: „... *jsem přišel nejenom o ty kamarády, ale o to poslední zázemí, který jsem měl. “*

Pomoc matky ešte istý čas po odchode z domu v núdzi využíval, inak sa však na rodinu spoľahnúť nemohol ani po svojom rozhodnutí začať nový život, čo opäť pripisuje na vrub svojmu správaniu: „*Mně vždycky pomáhali cizí lidé, mně nikdy rodina nepomohla. ... To jsou známi jako, he.. já když potkám bratrance nebo někoho z rodiny, tak je to takový jako, je ty ještě žiješ. (smiech) já se jim nedivím jako, já jsem toho, jako podělal jsem si to sám. “*

V čase života na ulici sa o žiadnych profesionálnych sieťach ani nedá hovoriť a v podstate Libor nebol ani plnoprávnym občanom, keďže nevlastnil takmer žiadne doklady, nepoberal sociálnu podporu a nemal ani trvalé bydlisko.

V súčasnosti ma už vybavené aspoň prechodné doklady a je zaregistrovaný na príslušných úradoch. Čo sa týka komunitných vzťahov, ma v porovnaní s nedávnou dobou, keď chodil stopom z mesta do mesta istý okruh známych, a to jednak spolubývajúcich na nocľahárni a predajcov NP. Ale nádej na zalenenie do komunity vkladá najmä do katolíckeho krúžku, kam ho doviedla dievčina, ktorej sa na bohoslužbách pýtal na možnosť krstu: „*Takže jako tam mně přijali úplně fantasticky a kecali jsme a prostě je to každou středu... řekli jsem si teda že tam budu chodit, prostě, že mám o ně zájem, mám je rád, že jo, stejně oni mně projevíly lásku, vlastně viděli mně poprvé a viděly, kdo jsem a hned se na mně chtěly skládat (smiech). “*

Cíti sa byť deprivovaný? Čoho má nedostatok? V ktorých oblastiach prežíva depriváciu?

O deprivácii počas života na ulici podrobne nerozprával, keďže však nemal žiadny príjem, nič nevlastnil, túlal sa z mesta do mesta a bol odkázaný na pomoc cudzích ľudí, nemal zdravotnú starostlivosť a svoju situáciu popisuje ako dno, z ktorého sa už nedá nikam klesnúť, nedostatok pravdepodobne pociťoval po všetkých stránkach. Preto je v súčasných nárokoch skromný, napriek nepochybne nízkemu príjmu (sociálne dávky 1100 KC a príjem z predaja NP) a zvýšeným výdavkom na vybavovanie dokladov, sa na finančný nedostatok priamo nestražoval. Čo mu chýba sa prejavilo v jeho aspiráciách – súčasný prechodný stav bude považovať za vyriešený za týchto podmienok: „... *kdy budu mít prostě stabilní zdroj příjmu, budu mít prostě na jídlo, budu mít prostě na nějaké ten podnájem, že jo, budu mít hlavně ten podnájem nějaký, prostě budu mít kam jít, budu mít prostě to, co má normální člověk. Uplně jako.. nějaký svůj záchod, svoji kuchyň, prostě, nějaký svoje soukromí, že jo, taky. “* V čo

najbližšej budúcnosti by chcel vďaka získaniu zamestnania nocľahára vymeniť za ubytovňu, na ktorej je voľnejší režim.

Sociálnu dimenziu deprivácie vyjadruje explicitne, kde popisuje svoju reakciu na ochotu ľudí z katolíckeho krúžku sa na neho skladať: „*Jo, tak jsem jim říkal, že jako ne, že jako já peníze mám.. nebo mám, že prostě vydělávám tím NP, že prostě to je, jo, že nepotřebuju.. že potřebuju něci jiného než peníze (smiech)...* Co, no potřebuju lásku, protože tu nemám. Nebo jo, teď ji mám, že jo. V zásadě i ti chlapi, co jsou na tý Podnásepni, jo, co mám na pokoji nebo tak, tak prostě to jsou kámoši všechno.“ Duchovné strádanie v súčasnosti nepočítuje vďaka viere v Boha.

Jaká je jeho referenční skupina?

V súčasnosti Libor zrejme skôr než na priblíženie sa konkrétnej referenčnej skupine, aspiruje na už opisovaný „normálny život“ (vid vyššie)

Z časti sa vzťahuje k spolubývajúcim na ubytovni: „*Jsmě tam prostě na jedný lodi, že jo. Jsou to prodejci NP, takže to jsou taky lidi jako já. Takže jako, i když řešíme nějaký svoje problémy, tak víme.. dokážeme si poradit navzájem, protože prostě víme, jak se ten druhý cítí, že jo, jak mu je. Protože to člověk, který se nedostal do týhle situace, tak prostě to nepochopí. A hlavně ten člověk, co je v tý situaci, tak o tom nebude mluvit s člověkem, který je někde jinde. Se mnou jo, protože ví, že já jsem to stejný.*“ Zároveň sa vzhľadom na svoju snahu o stabilne zamestnanie a bývanie voči ich spôsobu života vymedzuje.

Vzhľadom k náboženskému normatívnemu rámcu jeho životnej zmeny by sa za referenčnú skupinu dali považovať aj ľudia z katolíckeho krúžku ako skupina reprezentujúca život v súlade s vierou.

Aká je jeho predstava spravodlivej sociálnej politiky ČR?

Túto som otázku nepoložila, Libor ale v rozhovore neobviňoval z podielu na svojom páde „na dno“ nespravodlivú spoločnosť či sociálnu politiku. Z rozprávania vyplynulo, že svoje konkrétne skúsenosti z inštitúciami sociálneho štátu hodnotí pozitívne. Viackrát ocenil prácu kurátorov (čo mohlo byť ale do istej miery ovplyvnené tým, že nás si asi tiež zaradil ako budúce sociálne pracovníčky). Berie ich ako profesionálov, čo pomáhajú, dôvod prípadného neúspechu hľadá skôr v klientoch: „*Sociální kurátoři to jsou lidi, kteří se prostě s takovýma .. hm.. řekněme tomu.. lidma jako já (smiech) stýkají každý den. To jsou profici, který prostě opravdu to umí. Takže jako oni lidem opravdu pomáhají, jo. A žiju mezi těma lidma, kterým oni pomáhaj, jo. Takže jako, každéj je nějakéj, ale nikdy to není v tom, že by oni nechtěli pomoci. Vždycky ta chyba je někde jinde.*“

Až doteraz vlastne od štátu pomoc nečakal, po celý čas „na ulici“ žiadne odvody štátu neodvádzal, ale ani žiadne dávky nebral. Po svojom rozhodnutí začať „normálne žiť“ si vybavil všetky doklady, zaregistroval sa na príslušných úradoch a prebral sociálne dávky za dva týždne, ktoré by mu ale bez príjmu z predaja NP ani nestačili na pokrytie počiatkových nákladov na vybavovanie dokladov, registráciu u lekára, založenie účtu a pod. Navyše si hneď našiel zamestnanie, takže život na podpore neberie ako dlhodobú stratégiu, len ako pomoc na „rozjazde“. Do budúcnosť ale ešte ráta s pomocou štátu pri získavaní bytu. Zaujímavé je, že sa mu nezdá nelegitímna ani nutnosť splácania dlhu zdravotnej poisťovni, oceňuje dokonca jej benevolentný prístup k dlžníkom a dúfa, že ak svojou snahou splácať dokáže, že nechce „parazitovať“ odpustia mu závratné penále.

Aké sú jeho stratégie zvládania nezamestnanosti?

Odpoveď na túto otázku je možné abstrahovať z rozhovoru, opäť sa v nej ale treba zamerať na odlišnosť stratégií zvládania situácie nezamestnanosti a chudoby pred a po vierou motivovanej zmene v prístupe k životu.

Libor už od počiatku svojej pracovnej histórie často mení zamestnania, hoci z jeho rozprávania vyplýva, že nikdy nemal problém zohnať si prácu, skôr sa mu nedarilo si ju udržať. Neskôr však vďaka kombinácii neprispôsobivosti, neprimeraných aspirácií, dlhov, klamstiev, alkoholu stráca doklady a pracuje len príležitostne a na čierno, pričom na získanie práce využíva kontakty v krčmách. Z hrdosti nežiada o podporu od štátu, istý čas ešte využíva pomoc od matky. Postupne už ani žiadnu prácu nehľadá, táto fáza jeho života je charakterizovaná pasivitou a rezignáciou, ktorá vedie až k úvahám o samovražde. Prostriedky na živobytie si zaobstaráva pomocou stopovania a „obľbovania“ ľudí vymyslenými príbehmi, pričom zapieranie skutočnej situácie môže byť chápané ako istá stratégia vyhýbania sa hanlivej nálepke bezdomovca, žobráka či tuláka.

Zlom nastáva prijatím náboženskej viery, ktorá radikálne zmenila jeho pohľad na život, dala mu motiváciu k riešeniu svojej situácie, cieľ „normálne žiť“ a viedla k zmene stratégií. Najprv sa rozhodol vstúpiť do rehoľného rádu, v kostole mu však mních vysvetlil, že nie je pokrstený a vstúpenie do rádu si vyžaduje dlhý vývoj, preto svoj cieľ upravil: *A tak prosě jsem tak nějak se rozhodl, že ne a vyplynulo to tak nějak z té situace, že já jsem chtěl dělat pro nějakou, v nějakým, já nevím, pečovatelským domu, nebo něco takovýho. Jako jsem se chodil ptát, tam většinou potřebovali zdravotníky a ne takovýho blba jako jsem já (smiech). Takže nakonec, ale v zásadě stejně by mně nevzali, protože jsem mimo pas neměl vůbec nic, jako z dokladů, jo. Takže to mně vlastně svým způsobem tak nějak donutilo přijet do Brna.*

Na ceste do Brna bol odkázaný na radu aj materiálnu pomoc cudzích ľudí (farár, spomínaný mních, neznámi ľudia, ktorých stretol cestou), rozdiel v jeho stratégii však spočíval v prechode od lži k úprimnosti: „... takže jako to mi pomohli lidi s tím, že už jsem je neoblboval prostě nějakou báhorkou, ale tím, že jsem se normálně přiznal, hele, jsem bezdomovec a snažím se to řešit a spousta lidí mi v tomhleto pomohla, protože to ocenili.“

V Brne využil pomoc Charity, získal si adresy úradov, prespal u Armády spásy a na druhý deň dostal po návšteve kurátora poukaz na nocľaháreň. Potom sa zaregistroval na UP, v zdravotnej poisťovni, vybavil si chýbajúce doklady, lekára, sociálne dávky. Náklady pokrýval predajom NP, ktorý mu odporučil človek z Charity, neskôr aj 1100 Kč sociálnej podpory, ktorá by mu však sama o sebe nestačila. Už za týždeň od registrácie si zohnal na základe informácií z panelu na UP zamestnanie. Zamestnanie mu umožní dosiahnuť vyššie popísaný životný štandard, dlhodobejšie ciele si vzhľadom na náročnosť súčasných zmien nekladie.

Stratégia teda prispôbil možnostiam a využil pomoc charitatívnych organizácií a kurátorov: „... jakmile už jsem se dostal tady na tu Křenovu 20 prostě, kde jsou sociální kurátoři, tak to všechno začalo úžasně rychle fungovat. Prostě věděl jsem najednou kam jít, jak, prostě, co potřebuju, jak to zařídit. Akorát, že člověk musí mít tu sílu tam jít. Nebo nesmí být ležérní, jako jsem býval dřív, prostě že jsem se na to vyprd.“

Ako kľúčová stratégia zvládania súčasnej fázy „rozjazdu“ na mňa pôsobila už spomínaná snaha o odstup od predchádzajúceho života, kombinovaná s priznaním svojich chýb, snahou o zmenu a pozitívnym prístupom prameniácim s pociťovanej podpory od Boha. S tým súvisí aj ďalšia stratégia, ktorá pomáha zaradiť sa do „normálneho života“ založeného na viere v Boha. Ide o spomínanú náboženskú a cirkevnú dimenziu – návšteva bohoslužieb, odhodlanie dojsť krstu – sociálne podporenú integráciou do katolíckej komunity.

Normatívnym rámcom sa pre Liborov život sa stala viera, ktorú však bližšie nerozoberá. Podľa jeho rozprávania sa prijatie viery prejavilo zmenou životného postoja, ktorá spočíva v prechode od lži k úprimnosti, od ležérnosti k aktivite a snahe od „zlého“ správania k „dobrému“, od rezignácie k pozitívnemu mysleniu a viere od nesprávneho života k „normálnemu“.